

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Полтавський державний аграрний університет

Кафедра обліку і оподаткування

**«БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК, КОНТРОЛЬ ТА АНАЛІЗ
В УМОВАХ ІНСТИТУЦІЙНИХ ЗМІН»**

**Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-
практичної конференції**

ПОЛТАВА 2025

Бухгалтерський облік, контроль та аналіз в умовах інституційних змін:
Збірник наукових праць VIII Всеукраїнської науково-практичної конференції.
(30 жовтня 2025 р., м. Полтава) / Полтавський державний аграрний університет.
Полтава: ПДАУ, 2025. Т. 1. 1074 с.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова організаційного комітету: КАНЦЕДАЛ НАТАЛІЯ – к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Секретар організаційного комітету: ЛЕГА ОЛЬГА – к.е.н., доцент, професор кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

Члени організаційного комітету:

ГНАТИШИН ЛЮДМИЛА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С.З. Гжицького, м. Львів

ДУБІНІНА МАРИНА – д.е.н., професор, завідувач кафедри обліку і оподаткування Миколаївського національного аграрного університету

ЗОРЯ ОЛЕКСІЙ - д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

КОБЄЛЄВА ТЕТЯНА – д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЛПЄСЬКИЙ РОМАН - к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПЕРЕРВА ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри економіки бізнесу і міжнародних економічних відносин Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

ЄРШОВА НАТАЛІЯ – д.е.н., професор, професор кафедри обліку і фінансів Національного технічного університету «Харківський політехнічний інститут»

СЛАВКОВА ОЛЕНА - д.е.н., професор, професор кафедри публічного управління та адміністрування Сумського національного аграрного університету

СУК ПЕТРО - д.е.н., професор, професор кафедри обліку і оподаткування Відокремленого підрозділу Національного університету біоресурсів і природокористування України «Ніжинський агротехнічний інститут»

БЕЗКРОВНИЙ ОЛЕКСАНДР – декан факультету обліку та фінансів, к.е.н., доцент, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Полтавського державного аграрного університету

ГУБАРИК ОЛЬГА - к.е.н., доцент, завідувач кафедри обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою, Дніпровського державного аграрно-економічного університету

ПРИЙДАК ТЕТЯНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

ПРОКОПИШИН ОКСАНА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку та оподаткування Львівського національного університету природокористування

ЯЛОВЕГА ЛЮДМИЛА – к.е.н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування Полтавського державного аграрного університету

© Автори, 2025

© Кафедра обліку і оподаткування, 2025

© Полтавський державний аграрний університет, 2025

ПУСТОВАР ОЛЬГА, ДЕМЧУК ЄВГЕН, здобувач вищої освіти,
ВОРОНЬКО-НЕВІДНИЧА ТЕТЯНА, д.е.н, доцент,
завідувач кафедри менеджменту ім. І. А. Маркіної,
Полтавський державний аграрний університет, м. Полтава

УПРАВЛІННЯ РЕЗУЛЬТАТИВНІСТЮ В КОНТЕКСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТНИХ ПЕРЕВАГ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Управління результативністю аграрного підприємства є невід'ємною складовою системи стратегічного менеджменту, спрямованої на забезпечення ефективного використання ресурсного потенціалу, адаптацію до мінливого середовища та підвищення конкурентоспроможності. Проте, в умовах воєнного стану пріоритетами стають не лише фінансові результати, а й соціальна та продовольча стійкість, здатність господарюючого суб'єкта забезпечувати безперервність виробництва, підтримку місцевих громад тощо.

Воєнні дії суттєво змінили конкурентне середовище аграрного сектору: зруйновано логістичні ланцюги, обмежено експортні можливості, знижено рівень інвестиційної привабливості [4]. За таких умов конкурентні переваги формуються не стільки через масштаби виробництва, скільки через гнучкість, оперативність прийняття рішень, адаптивність, інноваційність та ефективний менеджмент.

Водночас, підвищення результативності діяльності аграрних підприємств потребує комплексного підходу, який поєднує управлінські, технологічні, кадрові та інноваційні аспекти, зокрема [2; 4-6]:

упровадження інформаційно-аналітичних систем для моніторингу ефективності та управління витратами. Сучасні аграрні підприємства мають потребу в оперативному доступі до достовірних даних про використання ресурсів, стан виробництва та фінансові результати. Використання ERP-систем, платформ агромоніторингу, GPS-контролю техніки та аналітичних панелей (dashboard) дозволяє оптимізувати управлінські рішення, мінімізувати втрати та забезпечити прозорість бізнес-процесів. Це сприяє підвищенню точності планування, зниженню собівартості продукції та раціональному використанню ресурсів;

використання інструментів оцінювання результативності (KPI, Balanced Scorecard, ESG-індикатори). Запровадження системи ключових показників ефективності (KPI) забезпечує можливість кількісного вимірювання результатів роботи підрозділів і працівників. Balanced Scorecard (BSC) дає змогу інтегрувати фінансові та нефінансові аспекти ефективності, враховуючи перспективи розвитку, клієнтські відносини, внутрішні процеси та навчання персоналу. ESG-індикатори (Environmental, Social, Governance) доповнюють систему оцінювання через екологічну, соціальну та управлінську складові, що відповідає сучасним стандартам сталого розвитку та вимогам інвесторів;

розвиток людського капіталу, підвищення мотивації персоналу та корпоративної відповідальності. Людський капітал є головним чинником підвищення результативності агротоваровиробництва. Відтак, необхідно

формуванню системи безперервного професійного розвитку, стимулювання ініціативності, командної взаємодії та відповідальності за результати праці. Важливими інструментами є впровадження гнучких форм мотивації, корпоративних програм підтримки здоров'я, наставництва та соціального захисту працівників. Такий підхід підвищує рівень залученості персоналу й зміцнює корпоративну культуру;

диверсифікація виробництва й розширення ринків збуту через цифрові платформи. В умовах воєнного стану й порушення традиційних логістичних шляхів диверсифікація стає механізмом зниження ризиків і стабілізації доходів. Йдеться про розширення асортименту продукції, розвиток переробки, органічного землеробства та нішевих напрямів (мед, ягоди, лікарські трави тощо). Цифрові торговельні платформи, маркетплейси, онлайн-маркетинг і прямі канали продажу (D2C) забезпечують доступ до нових споживачів, зменшують залежність від посередників і формують більш стійку клієнтську базу;

упровадження інноваційних технологій точного землеробства, енергоефективних рішень і «зелених» практик. Точне землеробство передбачає використання супутникових даних, дронів, сенсорів і систем автоматичного контролю для оптимізації норм висіву, внесення добрив і поливу. Це зменшує витрати, підвищує врожайність і знижує негативний вплив на довкілля. Енергоефективні рішення – зокрема, використання біоенергетики, сонячних панелей, систем рекуперації тепла – зменшують енергозалежність підприємства. Впровадження «зелених» практик, таких як переробка відходів, органічне виробництво, збереження родючості ґрунтів, не лише підвищує результативність, а й покращує екологічну репутацію підприємства на міжнародному ринку.

Висока результативність управління є основою формування конкурентних переваг аграрного підприємства. Вона забезпечує ефективне використання ресурсів, високу якість продукції, довіру споживачів і партнерів, а також створює позитивний імідж соціально відповідального виробника [3, с. 46].

Таким чином, управління результативністю аграрного підприємства в умовах воєнного стану виступає стратегічним інструментом забезпечення його життєздатності, адаптивності та конкурентоспроможності. Системний підхід до оцінювання й підвищення результативності, що враховує економічні, соціальні та екологічні чинники, формує основу сталого розвитку аграрного сектору України в післявоєнний період.

Список використаних джерел:

1. Березіна Л. М., Воронько-Невіднича Т. В., Логінська І. Я., Шкурупій К. Є. Ключові аспекти управління розвитком агропродовольчої сфери в межах національної економічної стратегії – 2030. *Modern Economics*. 2021. № 30. С. 34-38. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V30\(2021\)-05](https://doi.org/10.31521/modecon.V30(2021)-05).
2. Воронько-Невіднича Т.В., Баган Н.В., Баган М.В., Діденко С.М., Дробязко А.О. Вплив результативності управлінських рішень на процес використання стратегічного потенціалу підприємства. *Український журнал прикладної економіки та техніки*. 2023. № 4. С. 82-86. URL:

strategichnogo-potentsialu-pidpryyemstva/

3. Куценко В. І., Литвиненко Н. М. Управління ефективністю аграрних підприємств в умовах воєнного стану. *Економіка АПК*. 2023. № 9. С. 45–52.

4. Пріоритети розвитку реального сектора в умовах війни та повоєнного відновлення економіки України: аналіт. доп. О. В. Собкевич, А. В. Шевченко, В. М. Русан та ін.; за загальн. ред. Я. А. Жаліла Київ : НІСД, 2024. 104 с. DOI: <https://doi.org/10.53679/NISSanalytrep.2024.03>.

5. Хмурова В., Кулініч В. Особливості управління конкурентними перевагами підприємства. *Економіка та суспільство*. 2023. № 57. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-17>.

6. Khodakivska O., Voronko-Nevidnycha T. Integration of Agile methods into the management system as a tool for increasing the effectiveness of strategic management in the agri-food sector. *EKONOMIKA APK*. 2023. T. 30 № 2. P. 49-56. URL: <https://eapk.com.ua/uk/journals/tom-30-2-2023/integratsiya-agile-metodiv-u-sistemu-menedzhmentu-yak-instrument-pidvishchennya-efektivnosti-strategichnogo-upravlinnya-v-agroprodovolchiy-sferi> DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202302049>.

